

D87/01 CO:2044037

11 februari 1987.

ZAGLADIN PRESENTEERT EEN SOORT INTERNATIONAAL ACTIEPROGRAM

Naar recentelijk van bevriende zijde werd vernomen heeft Vadim ZAGLADIN, een van de twee eerste plv. hoofden van de CPSU-CC-Afdeling Buitenland, tegen het einde van vorig jaar in de Sovjet Unie een lezing gehouden over "de internationale communistische en arbeidersbeweging in de tegenwoordige tijd". Daarbij ging hij o.m. in op de relaties van de CPSU met andere CP-en en op de noodzaak tot samenwerking tussen communistische en andere partijen en groeperingen in m.n. het Westen. Zijn gehoor bestond uit Sovjetrussische partijpropagandisten en deskundigen op het terrein van internationale aangelegenheden uit het hele land, die in Moskou bijeen waren voor een drie dagen durend seminar.

Brede "vredes"coalities nodig in het Westen.

Volgens ZAGLADIN is gedurende de laatste jaren de politieke situatie in het Westen fundamenteel veranderd doordat in vele landen groeperingen zijn ontstaan die zich verzetten tegen de buitenlandse en veiligheidspolitiek van hun regeringen. Westerse CP-en - zo oordeelde hij - zijn traag geweest bij het onderkennen van de belangrijkheid van dit soort nieuwe groepen. Hij achtte het de hoogste tijd dat westerse CP-en in brede coalities met deze nieuwe krachten gaan samenwerken in een poging de vraagstukken van oorlog en vrede in relatie te brengen met de strijd voor sociale vooruitgang.

De CPSU is - aldus ZAGLADIN - in haar discussies met vertegenwoordigers van communistische partijen uit vele landen begonnen een duidelijke ideologische rechtvaardiging te geven voor deze nieuwe benadering.

Het onvermogen bij veel CP-en om zich aan de gewijzigde omstandigheden aan te passen heeft in het recente verleden ertoe geleid dat zij met een aanzienlijk ledenverlies te maken kregen: niet-regerende CP-en (over de hele wereld) gingen er volgens hem in totaal 7 tot 9 miljoen leden op achteruit. Als redenen daarvoor noemde hij de golf van conservatisme aan het begin van de jaren tachtig, de inadequate communistische reactie op de nieuwe sociale krachten en de kapitalistische besmetting van de arbeidersklasse door de moderne media-technieken. Daarbij kwam dan nog dat - juist toen een groeiende samenwerking nodig was - westerse CP-en hun internationale contacten verminderden en afzagen van gezamenlijke acties (dwz. met de CPSU).

De CPSU is volgens ZAGLADIN overigens zelf eveneens tekort geschoten, doordat ook zij te traag heeft gereageerd op die veranderingen, wat de zaak voor de andere communistische partijen nog verder compliceerde. De verzwakking van de communistische beweging in West Europa had tot gevolg dat vooral sociaal-democratische partijen de boventoon konden gaan voeren binnen de arbeidersklasse.

De CPSU heeft zich volgens ZAGLADIN gerealiseerd dat er een alternatief geschapen moest worden. Daarom heeft zij tijdens haar 27e congres van februari/maart 1986 een nieuw samenhangend binnen- en buitenlands beleid ontwikkeld, dat al resultaten begint af te werpen en nieuwe mogelijkheden heeft gecreeerd voor CP-en elders. Want de Sovjet Unie heeft de strijd voor de vrede nieuw leven ingeblazen door steeds meer initiatieven op dit terrein, terwijl de verantwoordelijkheid voor de spanning in de wereld duidelijk bij de Verenigde Staten is komen te liggen. De hierdoor ingegeven verwachting is duidelijk: door een beter imago van de Sovjet Unie in de wereld kan de verloren aanhang door de westerse CP-en worden teruggewonnen.

Relaties tussen de CPSU en haar zusterpartijen.

ZAGLADIN heeft in dit verband ook aandacht geschonken aan de principes waarop de CPSU haar relaties met de communistische wereldbeweging wil baseren. Op de eerste plaats benadrukt hij dat Moskou relaties wil met alle CP-en door uit te gaan van dat wat men gemeenschappelijk heeft, "hoe weinig dat in feite ook moge zijn". Uitdrukkelijk dient vermeden te worden dat er een breuk optreedt in de partijbetrekkingen.

Op de tweede plaats mogen bestaande verschillen niet gedramatiseerd worden. In ieder geval mogen die geen beletsel vormen voor de samenwerking rond de sleutelkwestie van oorlog en vrede.

Op de derde plaats mogen samenwerking en eenheid niet leiden tot inmenging in de interne aangelegenheden van een andere partij. De CPSU erkent dat zij geen monopolie heeft op de waarheid en dat zij in het verleden tegen dit belangrijke principe heeft gezondigd. Zij hanteert nu een nieuwe stijl in de betrekkingen met andere CP-en op basis van een nieuwe definitie van proletarisch internationalisme als "revolutionaire solidariteit inclusief volledige onafhankelijkheid en gelijkheid".

Tenslotte is het nodig dat de ervaringen van andere communistische partijen worden gerespecteerd en dat daar lessen uit worden getrokken. De CPSU acht het nodig alle partijen te consulteren en met hen discussies aan te gaan onder erkenning van de feitelijke verschillen in de nationale situaties. De Sovjetmedia zullen - aldus ZAGLADIN - meer gedetailleerd en oprecht berichten over het beleid van andere partijen. Volgens ZAGLADIN heeft deze nieuwe CPSU-aanpak al positieve resultaten afgeworpen, doordat met name de relaties met de CP-en van Italië, Japan en Spanje zijn verbeterd.

Voor de toekomst hoopt de CPSU informele bijeenkomsten te beleggen om geïnteresseerde CP-en en andere partijen en sociale groeperingen beter met elkaar in contact te brengen.

ZAGLADIN verwees in dit verband m.n. naar een tegen het einde van 1986 in Moskou gehouden conferentie over "wetenschappelijke vooruitgang en de moderne wereld", die georganiseerd was door het Instituut voor de Arbeidersbeweging van de Sovjetacademie van Wetenschappen en waaraan werd deelgenomen door vertegenwoordigers van vakbonden, sociaal-democratische, socialistische en communistische partijen uit 81 landen (w.o. de CPN). Kenmerkend voor deze conferentie zou zijn geweest dat er slechts sprake was van een vrije discussie, dat er geen toespraken werden gehouden, dat er geen slotdocument werd aangenomen en dat er geen conclusies werden getrokken. De positieve ervaring die men - aldus ZAGLADIN - daarmee heeft opgedaan, heeft ertoe geleid dat de CPSU van plan is meer van dit soort conferenties te organiseren.

Vooruitzichten op een communistische wereldconferentie.

ZAGLADIN ging in zijn toespraak voorts nog in op het al of niet houden van een communistische wereldconferentie, een project dat jarenlang op het programma heeft gestaan en waartoe bij tijd en wijle - meestal door obscure partijen - oproepen werden gedaan zonder dat daarvoor binnen de communistische wereldbeweging veel animo bleek te bestaan.

ZAGLADIN onderstreepte dat de CPSU de idee kan ondersteunen van een "informele" wereldconferentie, die niet wordt afgesloten met een slotdocument maar waar een uitwisseling van opvattingen kan plaatsvinden op basis van gelijkheid. Voor een aantal belangrijke communistische partijen zoals die van Joegoslavië, Italië, Frankrijk en Japan is deze gedachte volgens ZAGLADIN echter (nog) niet acceptabel. Vele partijen zouden zich in principe wel uitspreken voor het houden van een dergelijke bijeenkomst, maar dan niet in de directe toekomst. De CPSU onderkent het gevaar dat zo'n bijeenkomst een frustrerend effect zou kunnen hebben op het streven van communistische partijen om tot samenwerking te komen met niet-communistische partijen en groeperingen. Tegen de achtergrond hiervan wil de CPSU zich voor wat betreft de naaste toekomst beperken tot het scheppen van een gunstiger klimaat binnen de beweging door betere bilaterale contacten met andere CP-en na te streven. Dat zou dan wel de basis kunnen leggen voor een communistische wereldconferentie in de verdere toekomst.

Een program van actie.

In feite zijn deze uitspraken van ZAGLADIN niet echt nieuw. Reeds eerder zijn er in Sovjetijdschriften uitspraken gedaan over b.v. de eigen weg van nationale CP-en en over het leren van elkaars ervaringen. Zo is ook in 1984 in het tijdschrift Kommunist (no.5) een artikel gepubliceerd, waarin westerse CP-en werden opgeroepen tot nauwe samenwerking met wat toen de "nieuwe sociale protestbeweging" werd genoemd.

Belangrijk is de toespraak van ZAGLADIN omdat daarmee een soort actieprogram is gepresenteerd voor een nauwere en meer realistische samenwerking binnen de communistische wereldbeweging, gebruikmakend van de gunstige indruk die het nieuwe regiem van GORBACHEV in vele delen van de wereld onmiskenbaar maakt. Zelfs het idee van een wereldconferentie is niet volledig losgelaten, al wordt wat reeler erkend dat dit op korte termijn niet tot de mogelijkheden behoort.